

A TÁRSASÁG A SZABADSÁGJOGOKÉRT EGYESÜLET BESZÁMOLÓJA KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Bevezető

2022-ből visszatekintve nehéz elképzelni, de a TASZ történetének kezdetén a hatalmon lévők nem ellenségnek, hanem sokkal inkább partnernek tekintették a jogvédő szervezeteket. A politikai környezet megváltozása miatt azonban fokozatosan háttérbe került munkánkban a döntéshozók meggyőzése. Egy ponton fel kellett ismernünk, hogy ha hatékonyak akarunk lenni, akkor vissza kell találnunk az emberi jogi mozgalmak gyökeréhez, az emberekhez kell fordulnunk, akik a nyilvánosság erejét kihasználva képesek lehetnek a változás kikényszerítésére, illetve a bíróságokhoz, akik a jog eszközével tehetik meg ugyanezt. Ezért a tudatos állampolgári cselekvés támogatása és a rendszerszintű problémákat célzó pereskedés került előtérbe a munkánkban. A 2022-ben megalkotott stratégiánk ezt viszi tovább, és alakítja a jelen körülményekhez.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Két meggyőződés vezérli a munkánkat. Az egyik, hogy a tartós demokratikus változáshoz az kell, hogy egyre többen átéljék: a jogaik és a demokratikus alapértékek közvetlen hatással vannak az életükre. Ezeken az élményeken keresztül a szabadság egyre fontosabbá válik a polgárok számára, és így hajlandóak lesznek megvédeni azt. A másik, hogy jobb, vagyis a polgárok érdekét szolgáló döntések születnek, ha részt veszünk a meghozatalukban: elmondjuk a véleményünket és a döntéshozókat elszámoltatjuk. Célunk, hogy mindezt minél többen elhiggyék és megtapasztalják. Ennek érdekében folytatjuk a tudatos építkezést, hogy a jogvédelmet mindenkire eljuttassuk az országban. A pécsi és debreceni regionális irodánk mellett 2023-ban szeretnénk egy harmadik regionális központban is irodát nyitni, illetve további városokban személyes jogsegélyezéssel dolgozunk azon, hogy a jogi segítséget közelebb vigyük a polgárokhoz. A jogi tanácsadás mellett a szabadságjogok gyakorlását segítő műhelyeket is tartunk, hogy helyben hozzájáruljunk a demokratikus értékek iránt elkötelezett közösség erősödéséhez. Helyi sikertörténeteken keresztül szeretnénk megmutatni, hogy a polgárok tudatos joggyakorlása erősebb, mint a hatalom mindenhatóságának mítosza.

“Az ország, amiért dolgozunk nemcsak **szabad** és **bátor**, de **egyenlő** is.”
Kapronczay Stefánia

Mindig hatalmas öröm, amikor egy-egy ügyfelünket képviselve sikereket érhetünk el, tisztában vagyunk vele, hogy a tartós demokratikus változáshoz szükség van a rendszerszintű problémák megoldására. Bár 2010 óta egyre több esetben és témában nyúltunk a pereskedés eszközéhez, időközben azonban a bíróságok veszítettek függetlenségükből, ráadásul egyre nehezedett az ítéletek végrehajtása. Kénytelenek voltunk tehát belátni, hogy a jogi eszközeinknek is megvannak a határai. Akkor fogunk jogi eljárásokat indítani, amikor ettől várható megoldás. Más esetekben viszont a jogi eszközök helyett, vagy azokat kiegészítve fogunk többféle módszert használni, például a polgárok cselekvésének előmozdítását, kampányolást, más szervezetek támogatását, vagy éppen a döntéshozók meggyőzésére irányuló más tevékenységeket.

Munkánkban kiemelt szerepe van a kommunikációnak. A hatalom leginkább a nyilvánosságot megmozgató témákban bírható cselekvésre, és a szabadságjogokat átélhetővé kell tenni a tartós demokratikus változáshoz. A megmutatott történetek példát mutatnak másoknak, így a cselekvés történetei a lehetőségek narratíváját építik a reménytelenség helyett. Az elszámoltathatóság érdekében védjük a szabad sajtó működését is, és rendszeresen nyújtunk jogsegélyt a hozzánk forduló újságíróknak.

Kiemelten fontos célunk, hogy a polgárok szabad, befolyástól mentes döntésük alapján nagy számban vegyenek részt a közélet alakításában, ezért támogatjuk azokat, akik kiállnak magukért és másokért. A tüntetések idején telefonos forródrótot működtetünk, és személyesen is jelen vagyunk a nagyobb megmozdulásokon Budapesten, Pécsen és már Debrecenben is. Büszkéek vagyunk rá, hogy egyre több fiatal áll ki a jogaiért, a tüntetéseket szervező diákoknak közvetlenül is adunk tanácsokat a joggyakorláshoz, a tiltakozó tanárok számára pedig minden pénteken elérhető külön jogsegélyt indítottunk. Többeket képviselünk a kirúgott tanárok közül, emellett szülőkkkel és diákokkal olyan per felépítésén dolgozunk, amelyben bizonyítani tudjuk, hogy az állam nem teljesíti a feladatát, és

megsérti a tanulók oktatáshoz való jogát azzal, hogy az iskolákban nincs elég vagy megfelelő végzettségű pedagógus.

Hiszünk abban, hogy a bátor kiállásnak ezek a példái másokra is megtermékenyítő hatással lesznek, és közös sikereinkben átélhetjük azt, ami a tüntetéseken egyre többször hangzik fel: Nincs hatalmad felettem!¹

EGYENLŐ. Olyan országért dolgozunk, ahol az élet nem dől el a születés pillanatában

Magyarországon körülbelül 57 000 ember áll gondnokság alatt. Ők azok a felnőtt értelmi fogyatékosokkal vagy pszichiátriai zavarral élő emberek, akik nem dönthetnek önállóan az életükről. Önrendelkezési lehetőségeiket a bíróság korlátozza, vagy akár teljesen megfosztja őket a jogaiktól. Helyettük törvényes képviselőjük, a gondnokok járnak el, ami kiszolgáltatottá teszi a gondnokoltakat. Ennek az elavult rendszernek esett áldozatul ügyfelünk is.

Mindenétől megfosztották, de miután kikerült a gondnokság alól, újraépítette életét Imre.

IMRE édesanyja halála után nehéz helyzetbe került, így öt évvel ezelőtt otthonából a pszichiátriára szállították. Az akkor 47 éves férfi többet nem is mehetett haza. Mivel a bíróság kizáró gondnokság alá helyezte, semmiről nem dönthetett többé szabadon, kezdve attól, hogy mikor és mit szeretne vacsorázni, egészen odáig, hogy kertes házával, kutyájával mi történjen. Kijelöltek számára egy vadidegen gondnokot, aki egy 130 fős intézetben helyezte el. Minden őt érintő személyes döntést a kirendelt gondnok hozott meg, anélkül, hogy legalább a véleményét megkérdezte volna, és hónapig nem is látogatta meg Imrét az intézetben. Kétségbeesésében Imre segélykérő leveleket kezdett írni unokatestvérének, Gyöngyinek, aki ekkor még külföldön élt férjével. Egy váratlan, sorsszerű fordulat révén Gyöngyi megtalálta a leveleket a postaládájában, és azonnal felkereste rég látott rokonát. Ettől kezdve egy perc nyugta sem volt, elkezdett harcolni Imre szabadulásáért. A gyámhatóságon kérelmezték férjével a gondnokváltást, hogy Imre végre velük élhessen, de sorozatosan elutasították minden kérelmüket. Imre ekkor, a sajtón keresztül talált rá a TASZ-ra, és megkérte Gyöngyit, vegye fel a kapcsolatot velünk. 2019-ben pert indítottunk Imre gondnokságának megszüntetéséért, de az eljárás hosszasan elhúzódott. Gondnoka az egyik tárgyaláson azzal intézte el Imre panaszait az intézetről, hogy “a szabadságvágy van az ilyen embereknél, az írja felül a józan eszt”.

¹ Az írás a HVG360 oldalon megjelent Kapronczay Stefánia: Nincs hatalmad felettem - Mit lehet tenni jogvédőként ma, Magyarországon? c. cikk módosított verziója.

Imre, aki valóban megszokta a szabad életet, egyre kevésbé viselte el a bezártságot és a kiszolgáltatottságot. 2020 tavaszán a járvány miatt teljesen lezárták a szociális intézményeket, így Imre fogoly lett az intézetben, még hétvégekre sem látogathatta meg Gyöngyiéket.

Már épp mindannyian kezdték elveszteni a hitüket, amikor 2020 decemberében a bíróság úgy döntött: nem indokolt, hogy Imre kizáró gondnokság alatt legyen, ezért újra szabadon dönthet a lakóhelyéről, életmódjáról. A gyámhatóság azonban nem tudott belenyugodni a döntésbe, és fellebbezett az ítélet ellen. Imrének emiatt még négy hónapot kellett várnia a szabadulásra. 2021 áprilisában jogerősen is megnyertük a pert, és Imre végre Gyöngyiékhez költözhetett. Édesanyjával közös házáat időközben a megkérdezése nélkül elbontották.

Az elmúlt egy évben Imre új életet kezdett, és azóta már önállóan él. Fontos volt neki, hogy minél kevésbé szoruljon rá mások segítségére, ezért jogosítványt szerzett és elvégzett egy vagyoni tanfolyamot is. Azóta is sok időt tölt Gyöngyivel, és tavasszal már ő is segíteni tud a földeken, amikor sok a munka. Mivel korábban vasúti munkásként dolgozott, újra kiváltotta vasutas igazolványát is, hogy hódoljon régi szenvedélyének.

Fogyatékos emberek nevében kötnek félmillióss szerződéseket a gyámhivatalok

MAGDI idén lesz 52 éves. 2016 óta egy Jászberényhez közeli tanyán él élettársával, Istvánnal, akivel egy hűtőgépgyárban ismerkedtek meg a '90-es évek végén. István ma is egy gyárban dolgozik, Magdi pedig a takarítást és a ház körüli munkákat végzi. Nagyon szeret az állatokkal foglalkozni: megtanítani a kutyáját, hogy ne lopja el a macskák eledelét, vagy hogy magától kinyissa a félig bezárt ajtót. Élete idillinek hangzik, de sajnos nem mindig volt Magdi körül támogató környezet. 2009-ben skizofréniára hivatkozva kizáró gondnokság alá helyezték, ami azzal járt, hogy jogi értelemben gyerekké nyilvánították. Semmiről nem dönthetett a saját életével kapcsolatban, helyette törvényes képviselője, egy hivatásos gondnok járt el. Megvonták tőle választójogát, nem rendelkezhetett saját pénze felett, egészségügyi ellátásába és lakóhelyének megválasztásába sem szólhatott bele. Így került 2011-ben akarata ellenére az újszászi Kastély Otthonba. Egy kórházi kezelést követően nem haza, hanem a bentlakásos tömegintézménybe szállították, ahol közel 250 pszichiátriai vagy szenvedélybeteg él. Ez a változás sokként érte Magdit: az új élethelyzet egy évig gyakorlatilag megbénította

„Ez olyan mint egy villámcsapás. Fel sem tudtam fogni, hogy miért kell nekem ott lenni. Nem akartam ilyen intézménybe kerülni. Körülbelül egy év után voltam képes nyitni a lakók felé, de a dolgozók és a gondnok irányába még akkor sem. A tájékozatlanság miatt távolságtartó és elutasító voltam. Nem tudtam felfogni hogyan történhetett meg mindez.”

A kezdetekben István rendszeresen látogatta, ő tartotta benne a lelket. Próbált segíteni neki feldolgozni a fojtogató intézményi légkört, a kötött napirendet, az üzemszerű működést, a zsúfoltságot - hiszen volt, hogy Magdi 8 ágyas szobában kapott helyet. Istvánnal közösen megpróbálták megszerezni az intézményi elhelyezésről szóló megállapodást, de csak üres ígéretet kaptak arra, hogy láthatják a dokumentumot. Édesapja unszolására Magdi pénzügyeinek is utánajártak a gyámhivatalnál. Kiderült, hogy gondnoka 2012-ben életbiztosítást kötött Magdi majdani temetési költségeire, és a gyámhivatal hozzájárulásával leemeltek a számlájáról 440 ezer forintot, hogy ezt kifizessék. Mindezt anélkül, hogy tájékoztatták és megkérdezték volna Magdit arról, hogy egyáltalán akarja-e a biztosítást! A gyámhivatali határozat ezt azzal indokolta, hogy a biztosítás Magdi érdekeit szolgálja, volt rá elég pénze, és így lehet elintézni a méltó eltemetetését. Az édesapja mélységesen felháborodott és a gondnok eljárásával kapcsolatban az ombudsmanhoz fordult panasszal. Ő nem talált jogsértést, hiába kért be részletes beszámolót és elszámolást arról, hogyan kezelték Magdi vagyonát, miért kötöttek neki életbiztosítást.

Két évvel később Magdi segítségünkkel végre visszanyerte lakhatással kapcsolatos döntési jogát, így 2016-ban Istvánhoz költözhetett, azóta is ott él. Magdi azon kevesek egyike, akinek sikerült visszajutnia az embertelen tömegintézmények zárt világából a saját életébe. 2016-ban a gondnok végszámadást nyújtott be, és mivel a hazai jogszabályok nem adtak lehetőséget a sérelmek orvoslására, Magdi 2017-ben segítségünkkel a fogyatékosjogi ENSZ Bizottsághoz fordult jogorvoslatért. Az ombudsmani vizsgálat során kiderült, hogy a szolnok megyei gyámhivatalok rendszeresen kötnek félmillióss szerződéseket a gondnokoltaknak, ezért mi közérdekű adatigénylésben utánajártunk milyen gyakoriak ezek az esetek. A válaszok megerősítették, hogy az életbiztosítások megkötése rutinszerű gyakorlat a többi gyámhivatalnál is a megyében: a szolnoki gyámhivatalnál 67, a kunhegyesi gyámhivatalnál 78, a karcagi járási hivatalnál pedig 49 gondnokoltak volt életbiztosítása. Ráadásul mindenkinek ugyanaz, amit Magdinak is kötöttek.

Az ügyben még kétszer fordultunk az ombudsmanhoz, aki mindkétszer elhárította az érdemi vizsgálatot. A fogyatékosjogi ENSZ Bizottság viszont nekünk adott igazat. 2021 szeptemberében kimondta, hogy a magyar állam

megsértette Magdi jogait azzal, hogy nem kérték ki a véleményét a biztosítás megkötéséről. Bár a gondnok azzal védekezett, hogy nem tudott vele ez ügyben konzultálni, mert „nem volt képes véleménynyilvánításra”, a Bizottság nem fogadta el ezt a védekezést. Megállapították a nyilvánvalót, ami felett az ombudsman szemet hunyt: jogsértő, ha a kizáró gondnokság alatt állók meghallgatása nélkül kötnek biztosítást a gondokok, ráadásul a gyámhivatalok jóváhagyásával! A Bizottság úgy határozott, hogy az ügyben okozott anyagi károkat az államnak kell megtérítenie, de ez még nem minden. Nemcsak Magdi ügyében tettek igazságot, hanem azt is egyértelműen kimondták, hogy a gondnoksági rendszert fel kell számolnia az államnak és támogatott döntéshozatali rendszerekkel kell felváltania. Ezáltal nem megfosztják a fogyatékos embereket a jogaiktól, hanem segítséget nyújtanak ahhoz, hogy saját maguk döntsenek az életükről. A fogyatékosjogi ENSZ Bizottság döntése óriási emberi jogi siker, aminek a következményeit az állam sem söpörheti le csak úgy magáról.

EGYENLŐ. Olyan országért dolgozunk, ahol érvényesülnek annak a jogai is, aki magától nem tud fellépni az igazságtalanság ellen

Megújult jogtudatosító programot indítottunk észak-kelet-magyarországi roma közösségeknek

2021 őszen új formában indítottuk el jogtudatosító programunkat az északkelet-magyarországi roma közösségek számára. A három – edelényi, nyíregyházi és nagykállói – roma közösséget egy olyan új módszerrel tervezzük elérni és jogérvényesítési lehetőségeikben megerősíteni, amelyben főszerepet kapnak közösségeik meghatározó aktivistái. Három kiváló roma aktivistát bízunk meg azzal, hogy egy év alatt fejlesszenek ki egy, a saját közösségükben működő tudásátadási módszertant.

Célunk az volt, hogy ne mi képezzük a roma közösségeket, hanem saját tagjaik adják át a számukra releváns jogi és gyakorlati tudnivalókat. A három aktivista jogászaink háttértámogatásával 2021 ősztől készült fel a feladatra, és 2022 januárjától elindult a munka. A képzések a gyermekvédelemről, a végrehajtásról, a diszkriminációról, az oktatási és a betegjogok érvényesítéséről szóltak. A trénerek kialakítottak egy olyan módszertant, amiben a saját közösségük a leginkább komfortosan, leghatékonyabban tudott elkezdni beletanulni a bonyolult jogterületekbe. 2022 őszen újult erővel folytatódott a projekt. A három tréner olyan közösségekben dolgozik ahol évtizedek óta ismerik és elismerik a tudásukat, ismerik őket. A képzések eredményeként a teljes közösség felvértezte magát jogi és gyakorlati tudással és számos ügyben tudtak egymásnak segítséget nyújtani. Ezt a program legfontosabb eredményének tartjuk, hiszen így valóban megtöbbszörződik a tudás a helyi közösségekben.

A projektben bő egy év alatt kiemelkedtek olyan résztvevők, akik maguk is aktivistává, trénerre kívánnak válni, hogy továbbvigyék az itt elsajátított tudást. Ezért 2022 ősztől mentorálási folyamatot is indítottunk: a három tapasztalt tréner képezni kezdte a közösség legaktívabb tagjait. A mentorálási folyamattól azt reméljük, hogy a közösségek, az aktivisták között kapcsolatok épülnek a régióban.

Rendőri bántalmazás miatt marasztalta el Magyarországot a strasbourgi bíróság

Az eset még 2014-ben történt. Ügyfelünk egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyei település családi házában kertjében tartott házibulin vett részt, ahová csendháborítás miatt érkezett bejelentést követően jött ki a rendőrség. A ház tulajdonosát igazoltatták, amikor ügyfelünk kérdőre vonta a rendőröket, amiért durván és tiszteletlenül bántak a tulajdonossal, aki a rokona volt. A szóváltást követően ügyfelünket a ház tulajdonosával együtt az Encsi Rendőrkapitányságra szállították. Vallomása szerint, az út során a rendőrök bántalmazták és megjegyzéseket tettek roma származására. A gépkocsit vezető rendőr például azt mondta: *“Dolgozol te a kurva anyádba te köcsög buzi cigány!”* Amikor jelezte, hogy korábbi sérülése miatt fájdalmas számára a bilincs, még szorosabbra húzták a frissen műtött csuklóján. A rendőrkapitányságra érkezést követően két alkalommal gázspray-vel szembe fújták, majd a hátsó bejárat felé húzva, többször megütötték a mellkasát és a fejét.

Ezt követően ügyfelünket bevitték egy előállító helyiségbe, ahol körülbelül másfél órát tartózkodott, majd hajnalban átadták neki az előállításról szóló igazolást és kitették az épület elé. Nem engedélyezték számára, hogy a kapitányságról telefonáljon a rokonainak. Amikor végül ügyfelünkért megérkeztek a rokonai, kérte, hogy azonnal menjenek el az orvosi ügyeletre. Az ügyeleten elmondta, hogy rendőri bántalmazás áldozata lett, és bár fájlalta a kezét és orvosi láttelel kiállítását kérte, mégsem vizsgálták meg, hanem a 40 km-re lévő miskolci kórházba küldték. Mivel azonban az autóban nem volt elég benzin, és nem volt náluk készpénz, hazamentek. Ügyfelünk még aznap visszatért a rendőrkapitányságra és rendőri bántalmazás miatt feljelentést tett. Erre válaszul az egyik intézkedő rendőr még ugyanazon a napon feljelentette ügyfelünket, mert szerinte a ház tulajdonosával szembeni rendőri intézkedés során hangoskodott, káromkodott az utcán, ezzel garázdaságot követett el.

A magyar hatóságok jogsértő gyakorlatát jól jellemzi, hogy míg ügyfelünket elítélték garázdaság miatt, addig a rendőrök elleni nyomozást megszüntették. Nem adtuk fel, 2016-ban az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordultunk, hogy állapítsa meg: a magyar állam megsértette ügyfelünk emberi jogait. Az EJEB gyakorlata szerint, amikor valaki egészséges állapotban kerül be egy rendőrségi fogdára, és onnan sérülésekkel távozik, az államnak kötelessége hiteles magyarázatot adni arra, hogy ezek a sérülések hogyan keletkeztek. Ennek azonban nem tett eleget a magyar állam, ezért a bíróság ügyfelünknek adva igazat kártérítést ítélt meg számára. Hat év várakozás után ügyfelünk végre igazságos elégtételt fog kapni az őt ért rasszista bántalmazásért. Ez a TASZ harmadik olyan, Strasbourgban megnyert ügye, amelyben rendőrök törvénytelen agressziót alkalmaztak roma sértettel szemben. Bízunk benne, hogy ezek az ítéletek visszatartják a rendőröket a hasonló súlyos jogsértésektől, illetve amennyiben ilyenek bekövetkeznek, az ügyészség hatékonyabban fog eljárni, biztosítva a bántalmazottak alapvető emberi jogait.

BÁTOR: Olyan országért dolgozunk, ahol a hatalom döntései bárki számára átláthatók

Abban semmi újdonság nincs, hogy az állami szervek nem segítik azokat az újságírókat, akik kérdéssel vagy kéressel fordulnak hozzájuk. Azonban nemcsak az újságírók munkáját, hanem hétköznapi problémák megoldását is megnehezíti az önkormányzatok és az állam titkolózása. A közérdekű adatok nyilvánossága nemcsak egy elvi tétel, hanem az élhető közösségek, a jól működő állam alapfeltétele. Ha a közérdekű adatok hozzáférhetők az interneten és az egyszerű kérdésekre készségesen válaszolnak az állami szervek sajtóosztályai és ügyfélszolgálati, akkor nincs szükség adatigénylésekre és jogi vitákra. Ha az állami szervek igazán el szeretnék kerülni a közérdekű adatigénylésekkel járó "terhes munkát", arra már van jól bevált recept: az állampolgárokkal való tiszteletteljes és készséges kommunikáció. A nyilvánosság plusz feladatokkal jár az állami és önkormányzati szerveknek, ez kétségtelen. Ez a munka azonban kamatostul megtérülne, ha minél többen sajátunknak érezhetnék az államot, amiben élünk.

A végsőig elment a kormány, hogy eltitkolja az oltási tervet - mi megszereztük!

A koronavírus-járvány elleni védekezésben fordulópontot jelentett 2020 végén a védőoltásokhoz való hozzájutás, majd 2021 elejétől az oltási kampányok elindulása. Az oltások beadására az Operatív Törzs dolgozott ki egy tervet, amit Kásler Miklós 2020 decemberében a WHO irányelvéhez hasonlított, és amiről a miniszterelnök is elismerően nyilatkozott, "haditervnek" nevezte. Mi úgy véltük, az oltási terv a nyilvánosságra tartozik – de hiába kértük számos állami szervtől, nem kaptuk meg. Összesen hat kulcsszerepet játszó állami szervtől igényeltük az oltási tervet: az EMMI-től, a BM-től, a Nemzeti Népegészségügyi Központtól, a Miniszterelnökségtől, a miniszterelnöktől és a Miniszterelnöki Kormányirodától. Az ellenük indított perek hatására csöndben mégiscsak nyilvánossá tették, és kiderült, hogy az oltási terv már jóval az adatigényléseink előtt elkészült.

A fordulópontot az jelenthette, hogy egyik perünkben már Orbán Viktor tanúkenti meghallgatását indítványoztuk. A Fővárosi Ítéltábla három jogerős ítéletben is elutasította az oltási terv nyilvánossága miatt benyújtott keresetünket, de elismerte igazunkat, és maga az oltási terv is ezeknek a pereknek a hatására vált megismerhetővé. Szégyenteljes, hogy a járvány elleni védekezés főszereplői inkább hosszadalmas perekbe bocsátkoztak, hazudtak és ügyvédekre költötték a közpénzt. Az ellenük indított perek hatására a kormányzati szerveknek nem érte meg tovább titkolózni. Olyan magasra emeltük a titkolózás és hazudozás árát, amit inkább nem vállaltak. Az oltási terv nyilvánosságra hozása, bár suttymban történt, végső soron az információszabadság érvényesülését és a nyilvánosság győzelmét eredményezte.

Megszereztük és nyilvánosságra hoztuk az Elios-jelentést

Évekig olvashattunk arról, hogy ott, ahol a miniszterenök vejének korábbi cége, az Elios Zrt. korszerűsíti a közvilágítást, valahogy végül mindig sötétebbek lesznek az utcák. Az Elios Zrt. pályázati győzelmeire az óvatosabb források eddig "korrupciógyanús ügyekként" hivatkoztak. Valahol mind gyanítottuk, hogy ez több mint megérzés, de törvényes úton szerzett bizonyítékkal nem volt alátámasztható a gyanú. Ez azonban most megváltozott. Több mint két éves jogi eljárás eredményeként idén az Európai Bizottság elküldte nekünk az Európai Csalásellenes Hivatal, az OLAF Elios Zrt.-t vizsgáló jelentését. A Bizottság az Európai Unió Törvényszékének ítéletét hajtotta végre, ahol az Eleven Gyál civil csoportot képviselve azért indítottunk pert, mert az OLAF a jelentést nem akarta nyilvánosságra hozni. A magyar hatóságok büncselekmény hiányában nem emeltek vádat az ügyben, de az Eleven Gyál és mi sem elégedtünk meg ennyivel.

Azért dolgoztunk, hogy az Elios-ügyet ne lehessen szőnyeg alá söpörni, és az oknyomozó újságírók végre megkezdhessék azt a munkát, ami fényt derít a visszaélések részleteire. A nyilvánosságnak joga van ahhoz, hogy tisztán lásson.

Nem hagyjuk, hogy az állam eltussolja a Pegasus-ügyet

Autoriter rendszerekben a titkosszolgálati visszaélések egyik célja lehet az aktív állampolgárság visszaszorítása. Ez teljesen ellentétes a titkosszolgálatok alkotmányos céljával, mégis puhább autoriter rendszerekben ez elsősorban a központi hatalom civil kontrollját gyakorlókat, a sajtó-és civil szféra munkatársait, az aktivistákat vagy ügyvédeket érintheti. Ők az állam demokratikus működése szempontjából kiemelkedő fontosságúak, és a Pegasus botrányban érintett ügyfeleink is jellemzően ezekből a csoportokból kerülnek ki. A jelenlegi szabályozás és gyakorlat legnagyobb problémája, hogy nincs független kontroll a titkosszolgálatok működése felett. Azt szeretnénk elérni, hogy végre olyan szabályozás legyen Magyarországon, ami nem engedi politikai eszközzé válni a titkosszolgálatokat.

A titkosszolgálatok lényegében korlátlan adatgyűjtési jogosítványokkal rendelkeznek Magyarországon. A megfigyelésnek nincsenek szigorú feltételei, és még ezeket sem független szerv ellenőrzi. A Pegasus-ügy kapcsán beigazodott, hogy nem elméleti jellegű problémáról van szó: úgy törhették fel magyar állampolgárok telefonjait, hogy ennek semmilyen nemzetbiztonsági oka nem volt. A nemzetbiztonsági munka természetesen nem képzelhető el titkosság nélkül. A probléma nem a titkos adatgyűjtések létezése, hanem az, hogy jelenleg egyáltalán nincsen olyan független szerv, amely vizsgálhatná ezek jogszerűségét, és érdemi jogorvoslatra sincs lehetőség. Ezért hat ügyfelünk (Csikász Brigitta, Dercsényi Dávid, Adrien Beauduin, Németh Dániel, Panyi Szabolcs és egy anonimitást kérő hatodik személy) képviselőként indítottunk eljárásokat. Van közöttük oknyomozó és bűnügyi újságíró, fotóriporter és aktivista is. Panasszal fordultunk a titkosszolgálatokat irányító miniszterekhez, majd kezdeményeztük az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának és az Alapvető Jogok Biztosának vizsgálatát. Tájékoztatást kértünk a titkosszolgálatoktól az esetleges adatkezelésről, a válaszok alapján pedig bírósághoz, illetve a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz fordultunk. Ha az eljárások nem vezetnek sikerre és bebizonyosodik, hogy Magyarországon nem lehet érdemi eredményt elérni az illegális megfigyelésekkel szemben, akkor az összes ügyet az Emberi Jogok Európai Bírósága elé visszük. Panyi Szabolcs, Adrien Beauduin és egy harmadik ügyfelünk nevében Izrael Legfőbb Ügyészeinek vizsgálatát kezdeményeztük izraeli partnerünkkel, Eitay Mack független emberi jogi ügyvéddel közösen. Ennek az eljárásnak az a célja, hogy felderítsük, miként kaphatott a kémfegyver exportengedélyt egy olyan országba, amely közismerten nem szabályozza megfelelően a titkosszolgálati megfigyeléseket. A Magyarországon tanuló belga diák aktivista kontroll nélküli megfigyelése európai uniós jogot is sért, ezért az ő ügyében az Európai Bizottsághoz fordultunk.

Bízunk benne, hogy a Pegasus-botrány hatására úgy változik meg a megfigyelések gyakorlata, hogy megelőzhesük a hasonló visszaéléseket.

Újabb siker a megfigyeléses ügyekben: jogsegélyszolgálatunk vezetője, Hüttl Tivadar pert nyert idén az Emberi Jogok Európai Bíróságán (EJEB), miután valószínűleg lehallgatták egy 2015-ös telefonbeszélgetését. Munkatársunkat nem sikerült megfélemlíteni, és mivel a magyar szerveknél nem kapott magyarázatot a potenciális lehallgatásával kapcsolatban, a strasbourgi bírósághoz fordult. Az EJEB egyrészt megerősítette, hogy Magyarországon nincs független, külső kontroll a titkos megfigyelések elrendelése és végrehajtása felett, a jogsértésekkel szemben pedig nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslat. Másrészt azt is kimondta, hogy a magyar adatvédelmi hatóság (NAIH) bár jogosult vizsgálni a titkosszolgálatok tevékenységét, működéséből következően nem alkalmas arra, hogy független kontrollt gyakoroljon.

Strasbourgban ezzel már sokadszorra kimondták ki, hogy nincs érdemi kontroll a titkosszolgálatok és irányítók felett. A magyar kormány mégsem tett semmit, hogy felszámolja a rendszerváltás óta folyamatosan fennálló jogsértő helyzetet. De a hasonló sikereknek akkor is van gyakorlati hozadéka: a kormány egyre kevésbé játszhatja el a nemzetközi partnerei előtt, hogy tiszteletben tartja az alapvető emberi jogokat.

BÁTOR. Olyan országért dolgozunk, ahol a hatalom döntései szabadon bírálhatók

A vélemény szabad, akkor is, ha megosztó!

A Fővárosi Törvényszék kimondta, hogy a Főpolgármesteri Hivatal megsértette ügyfelünk, Békés Gáspár egyenlő bánásmódhoz való jogát, amikor azonnali hatállyal elbocsátották korábbi véleménynyilvánításai miatt. Ügyfelünk évekkal munkaviszonya előtt cikket írt a gyerekjogok és a vallás kapcsolatáról, illetve a háborús emlékezetpolitikáról. Írásai a kormánymédia érdeklődését is felkeltették — lejárató cikkeikkel felhívták a nyilvánosság figyelmét arra, hogy ügyfelünk a Főpolgármesteri Hivatalban dolgozik, ezt követően rúgták ki. Békés Gáspárt képviselve munkaügyi pert indítottunk az egyenlő bánásmód megsértése alapján, hiszen mindenkit

megillet az a jog, hogy magánszemélyként szabadon elmondhassa a véleményét a közügyekről. A Fővárosi Törvényszék az eljárás során megállapította, hogy jogellenes volt ügyfelünket politikai véleménye miatt eltávolítani állásából. Mivel a döntés ellen a Főpolgármesteri Hivatal fellebbezett, a jogvita folytatódik — a fejleményekről beszámolunk.

Nyertünk! Nem titok többé, ki viseli a szerkesztői felelősséget a köztévében

2021 márciusában adott be közérdekű adatigénylést a Szabad Európa a Duna Médiaszolgáltatóhoz, amellyel többek között bizonyos programok, köztük hírműsorok megrendelőlapjait szerették volna megismerni. Ezekből a dokumentumokból ugyanis kiderülhet, kin múlik, hogy a köztévében olyan hírműsorok mehetnek adásba, amelyek sérthetik a törvény által is előírt kiegyensúlyozottságot. A bíróság előtt a közmédia nem tudta bizonyítani, hogy a műsorok megrendelőlapjai üzleti titkot, illetve döntés-előkészítő adatot tartalmaznának, így azokat ki kell adniuk az újság számára.

Jogerős: megtorlásnak minősül, hogy kirúgták az SZFE modellváltását bíráló oktatóját

Az új egyetemi modellel szemben megfogalmazott kritikája miatt, megtorlásként rúgta ki a már alapítványi formában működő SZFE az egyik oktatóját, Faur Annát. Faur Anna 2017 óta dolgozott a Színház- és Filmművészeti Egyetemen kutatóként, majd oktatóként. Rátermettsége a munkáltató számára korábban nem volt kérdéses, amit az is igazol, hogy felkérték a részvételre abban a kutatásban, melynek célja a teljes dráma- és médiaoktatás megreformálása volt. Szerződése 2020 februárjában lejárt, akkor – kétéves ikergyermekeire és a vírus helyzetre tekintettel – úgy döntött, hogy egy időre otthon marad. 2020 szeptemberében az SZFE újra szerződést kötött az oktatóval, már az új alapítványi modell keretei között. Az új szerződés – a korábbi munkaviszony dacára – próbaidőt is tartalmazott, ezt használta ki az SZFE vezetése, ugyanis próbaidő alatt nem kell indokolni a felmondást. Faur Anna azonban kezdettől fogva meg volt győződve arról, hogy nem azért mondtak fel neki, mert szakmailag ne lettek volna vele megelégedve, hanem azért, mert részt vett a FreeSZFE mozgalomban, az egyetem dolgozói sztrájkjában, és filmet is forgatott az egyetemfoglalás eseményeiről. Az oktató 2021 februárjában indított munkaügyi pert a TASZ segítségével. Többek között azt kérte a bíróságtól, hogy állapítsa meg, hogy az SZFE hátrányosan megkülönböztette őt, amikor felmondott neki. A bíróság ítélete szerint az SZFE dolgozóinak sztrájkja a véleménynyilvánítás egy sajátos formája volt, Faur Annát pedig azért távolították el az egyetemről, mert ebben a véleménynyilvánításban részt vett, kiállva a munkáltatóval szemben.

Faur Anna a Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) jogtalanul elbocsátott oktatója 2021. február 3-án a budapesti Városmajorban.

Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs

A bíróság szerint lehet semmirekellő kölöknek nevezni egy képviselő közpénzekből gyarapodó fiát

A járványhelyzet alatt, 2020 őszén a kőszegi önkormányzat támogatót egy háromnapos zenei eseményt a város főterén. Ezen – ahogyan általában önkormányzati rendezvényeken is –, az egyik képviselő fia árulhatta a sört, sőt, a sörfőzdéje volt a szervezője is az Őszi Zenés Esteknek. Az ugytudjuk.hu a rendezvény kapcsán részletesen beszámolt arról, hogy a Kőszegi Sört üzemeltető Kiss András milyen üzleti előnyökhöz jutott politikai összeköttetéseit felhasználva.

Az újságíró azt is hangsúlyozta, hogy a program annak ellenére jött létre, hogy a járványhelyzet miatt szinte minden nagyobb tömegrendezvényt lemondtak a környéken. A cikket sokan megosztották a Facebookon, és élénk vita alakult ki a kommentelők között. Ügyfelünk, Gábor is kommentelt. Többek között azt írta, hogy “az a sumákság, hogy Kiss képviselő úr semmirekellő kölket közpénzből finanszírozzuk.” A sörfőzdés Kiss Andrásnak ez nem tetszett. Ügyvédet fogadott, és magánvádas eljárást indított a cikk írója, és két másik ember ellen is, akik szerinte becsületsértő módon kommentálták az írást a Facebookon. Az elsőfokú bíróság az újságírót és az egyik kommentelőt bűncselekmény hiányában felmentette. Az újságírót a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozva, a másik kommentelőt pedig azért, mert a kommentjeiben nem talált becsületsértő elemeket. Gábor bűnösségét azonban megállapította az elsőfokú bíróság arra hivatkozva, hogy a “sumákság” és a “semmirekellő kölök közpénzből finanszírozása” fordulatok becsületsértőek. A büntetés a legenyhébbnek számító megrovás volt. Gábor nem tudta elfogadni a bíróság döntését. Ragaszkodott ahhoz, hogy a véleménye nem becsületsértő, ezért keresett meg minket.

A másodfokú bíróság velünk egyetértve úgy találta, hogy a kőszegi önkormányzat rendezvényei közügyek, így az ezekben szerződéses félként résztvevők közügyben vesznek részt. Abban is egyetértett velünk a bíróság, hogy a “semmirekellő kölök” fordulat büntetőjogi értelemben nem sértheti Kiss András becsületét.

BÁTOR. Olyan országért dolgozunk, ahol a polgárok beleszólhatnak az Őket érintő fontos döntésekbe

Éberem Őrködünk a választások felett

A választási eljárás lezárult, az eredmények véglegesek, de a számadatok önmagukban semmit nem árulnak el arról a rendszerről és eljárásról, amelyben a választások lezajlanak. Gondolhatunk bármit az eredményről, a példátlan civil összefogásnak köszönhetően is lehetőségünk van leszámolni számos olyan, a magyar választásokat övező mítosszal, amely a laikusokat és gyakran a szakembereket is megtéveszti. Ezek három megállapítás köré csoportosíthatók.

1. A nagy horderejű, rendszerszintű visszaélések már jóval a szavazás napja előtt megtörténnek. A választás eredményére sokkal nagyobb hatással van az egyenlőtlen versenyhelyzet, amely már a kampány alatt vagy még korábban jogellenesen befolyásolja a versenyt.
2. Tömeges csalások és visszaélések valóban léteznek a szavazás napján, de ezek döntően nem a szavazóhelyiségben történnek. A választást nem a szavazókörökben vagy a szavazatok összeszámolásakor „csalják el”, sokkal fontosabb figyelembe venni a rendszerszintű kiszolgáltatottságot, amely a legszegényebb települések szavazóira jellemző.
3. A csalások és a visszaélések ellen nem lehet fellépni jogi eszközökkel, sem a szavazókörökben, sem országos szinten, ezért más módon kell tennünk a tisztább választásokért.

Az első és második megállapítás több elemzésben is visszaköszönt már, igazán súlyos problémává azonban az teszi Őket, hogy nem lehet érdemben fellépni sem az egyenlőtlen versenyből fakadó, sem a választás napján történő visszaélésekkel szemben. A hatékony jogorvoslat léte egy olyan mítosz, amellyel 2022-ben a jogvédő szervezetek is kénytelenek voltak leszámolni. A választásokat nem úgy és nem akkor csalták el, ahogy sokan félték tőle. De mindenkit óva intenként attól is, hogy a lebonyolítás viszonylagos szabályosságából és a kevés megállapított jogsértésből azt a következtetést vonjuk le, hogy tiszta és szabad választáson döntöttünk az ország jövőjéről. Tudatosítanunk kell, hogy a szélsőségesen torz rendszerkörnyezet létrehozása is lehet választási csalás, csak nem olyan jellegű, amely ellen elég a szavazás napján fellépni. Az érdemi jogorvoslat hiánya pedig olyan adottság, amellyel szembe kell néznünk, és ezzel a tudással felvértezve kell dolgoznunk tovább a tisztább választásokért.

Mindent megtettünk idén is annak érdekében, hogy minél több emberhez eljusson, hogy melyek a demokratikus és tiszta választás feltételei, ezek hol sérülhetnek, és mit tehetünk állampolgárként a választási visszaélések megelőzéséért vagy leleplezéséért.

Kibővítettük a jogsegélyszolgálatunkat, és jogászaink közel 600 választ adtak a választásokkal kapcsolatos kérdésekre online és telefonon. Ezek közül a legtöbbet, közel 300-at a választás napján válaszoltunk meg. Kibővítettük és folyamatosan frissítettük a választasz.tasz.hu oldalunkat, amiről több mint 135 ezer egyéni látogató szerzett naprakész és fontos információkat. A 444-gyel közösen létrehoztuk a választasz.444.hu oldalt, ahol az újság választásokkal kapcsolatos cikkei kiegészültek az általunk készített jogi tájékoztatókkal és idővonalal.

Tiszta Szavazás koalíció

A Civil Kollégium Alapítvánnyal, a Political Capitallal és az aHang aktivistáival, valamint más civil partnereink segítségével közösen azért dolgoztunk, hogy megismertessük a magyar társadalmat a választási visszaélések különböző formáival, azok elkerülésének lehetőségeivel, és csökkentjük a visszaélések társadalmi elfogadottságát. Helyi közösségeket, aktivistacsoportokat kerestünk és készítettünk fel arra, hogy a választás napján utcai jelenléttel, megfigyeléssel őrizzék a választás tisztaságát. Online képzéseinken több mint 300 ember vett részt 2021 novembere és 2022 márciusa között, partnereink tizenegy fórumot szerveztek. A választás napján kilenc megyében és Budapesten három helyszínen dolgoztak az aktivisták, összesen 65 településen, 90 helyszínen fordultak meg. Emellett tizenöt jogász közvetlenül aktivistacsoportokkal együttműködve, terepen dolgozott, míg hét jogász a központi, bárki számára elérhető forrádróton keresztül fogadta a hívásokat, e-maileket. Tizenegy esetben nyújtottunk be választási kifogást visszaélések miatt. Hat helyszínen tettünk rendőrségi feljelentést.

SZABAD. Olyan országért dolgozunk, ahol szabadon hozhatunk döntéseket az életünkről

Jogod van a szabadsághoz! - akkor is, ha pszichiátriai betegséggel élsz!

A zárt osztályi kezelés az egyik legsúlyosabb szabadságkorlátozás, mégis előfordul, hogy valakinél tévesen rendelik el. Képzeljünk el egy helyet, ahol nincs semmiféle beleszólásunk abba, hogy mi történik velünk. Még azt sem dönthetjük el, hogy felkelünk az ágyból és sétálunk egyet, eszünk egy szendvicset vagy találkozunk a szeretteinkkel. Sokan valószínűleg börtönt látnak maguk előtt, amikor ezekre a körülményekre gondolnak. Van azonban egy olyan hely, ahol az embereknek néha még a fogvatartott raboknál is kevesebb személyes szabadságuk van: a kórházak pszichiátriai zárt osztályán. Bár a zárt osztály funkciója nem a büntetés, hanem a gyógyítás, mégis sokban hasonlítható egy börtönhöz: a betegek nem találkozhatnak bárkivel, nem mozoghatnak szabadon. Még abban is korlátozhatják őket, hogy kikeljenek az ágyból, és akár mind a négy végtagjukat rögzíthetik egyszerre – ez még egy börtönben sem gyakran fordul elő.

Régóta küzdünk a pszichiátrián, különösen a zárt osztályon kezelt betegek jogainak védelméért. Ezek az emberek nagyon kiszolgáltatott helyzetben vannak és a rendszerszintű problémák miatt könnyen érik őket súlyos sérelmek. Sok esetben már az sem jogszerű, ahogy elrendelik a kötelező pszichiátriai gyógykezelést: több ügyfelünkkel is megtörtént, hogy tévesen, jogsértő módon tartották őket bent a pszichiátrián. Ezekben az ügyekben személyiségi jogi pereket indítottunk, és az egyik folyamatban levő perünkben már kimondta a bíróság, hogy az indokolatlan gyógykezelés jogsértő volt, és ezért sérelemdíj jár ügyfelünknek.

Ezeket a pereket viszont nemcsak azért indítottuk, hogy ügyfeleink jóvátételt kapjanak, hanem azért is, hogy a bíróság és a szakértők máshogy álljanak ezekhez az ügyekhez. Hatalmas különbség van az önkéntes és a kötelező gyógykezelés között, és sokszor épp az előbbi jelentene valódi segítséget. Mi azt szeretnénk elérni, hogy az eljáró bírák és szakértők tudatában legyenek: különösen súlyos jogfosztásról döntenek a kötelező gyógykezelés elrendelésekor, a döntésük ellen pedig nincs valódi, hatékony jogorvoslat, ami korrigálni tudná a tévedésüket. Ezért ilyen döntést csak körültekintő vizsgálat és érzékeny mérlegelés után hozzanak akkor, amikor erre valóban szükség van. Továbbra is azért dolgozunk, hogy csak azoknál az embereknél rendeljék el a kötelező gyógykezelést, akiknél ez valóban szükséges, és a zárt osztályon is csak olyan korlátozásokat alkalmazzanak, amelyek jogszerűek. Meggyőződésünk, hogy ez szolgálja leginkább az érintettek állapotának javulását.

Embertelen bánásmód miatt pert indított az anya, miután napokig lekötözve tartották Flát a kórházban

A hatvanéves Irén és fia, Péter egy Kaposvár melletti falu végén élnek, ahol mindenki jól ismeri őket. A család generációk óta ebben a kis házban lakik, amit egy óriási kert vesz körül. Irén a helyi általános iskolában tanított pár évvel ezelőttig, amikor még idős édesanyja is élt. Karácsony óta azonban egyedül maradt 22 éves fiával, akire most egyedül ő vigyáz. Péter lételeme a mozgás, ha csak teheti, a hatalmas telken sétál fel és alá, naponta több kilométert is megtesz. Irén élete teljes egészében fia napirendjét követi. Ha Péter a kertben sétál vagy üldögél, akkor van ideje a ház körüli munkákat ellátni, ügyeket intézni, míg el nem jön az ebéd ideje. Irén akkor kezdte gyanítani, hogy fia autista, amikor a kislány még négy évesen sem kezdett el beszélni. Az orvosok igyekeztek megnyugtatni, hogy a fiúk később kezdik a beszédet, de az édesanyjának az is feltűnt, hogy fia sorba rendezi a kisautókat, és szisztematikusan egyenlő távolságra állítja fel őket a kerti padkára. Rövidesen kiderült, hogy igaza volt: Péter valóban autista. Beszélni azóta sem kezdett el. 14 éves koráig járt gyógypedagógiai iskolába, de a nyolcadik osztály első napjáról hazamenekült. Ettől kezdve édesanyja nem tudta elküldeni többé az iskolába. Mivel Péter nem beszél, így sosem derült ki, mi történt pontosan. Más, autista fiatalnak való szociális ellátás hiányában azóta, nyolc éve Péter otthon van édesanyjával. Tavaly télig Péter nagymamája, Irén édesanyja is velük élt. Ők jelentették a biztonságot Péternek egy olyan világban, amelyhez a kommunikációs akadályok és szenzoros érzékenysége miatt nehéz kapcsolódnia. Három évvel ezelőttig Péter gondozása mellett Irén élhetett a hivatásának is, köztisztviselőként álló tanító volt a helyi iskolában. Édesanyja halála és Péter rosszabbodó állapota viszont arra kényszerítette, hogy feladja munkáját. Azóta mindennapjait beszédképtelen fiával tölti.

2018 tavaszán, az akkor 17 éves Péter üresség iránti vágya egyre erősebb formát öltött. Volt pár rohama, amikor lecsupaszította az akkor még berendezett házat, mindent, beleértve a polcok tartalmát és bútorokat is, kiszórt a kertbe. Mások felé semmilyen közvetlen indulat vagy agresszió nincs ilyenkor Péterben, egyszerűen csak így érzi rendben levőnek magát és a környezetét. Az egyik ilyen roham alkalmával nem a megszokott pécsi gyermekpszichiáteréhez vitték, hanem a közelebbi, kaposvári kórházba szállította be a mentő. Bár a vizsgálaton Péter semmilyen erőszakos mozdulatot nem tett, csak édesanyja kezét szorítva jelezte, hogy szeretne hazamenni, az orvosok úgy döntöttek, sürgősségi gyógykezelés alá vetik. Ilyen kezelés csak olyankor rendelhető el, ha valaki közvetlen veszélyt jelent a maga vagy mások életére, testi épségére. Ugyan Péter esetében nem volt ilyesmiről szó, a kórházat ettől kezdve 12 napig nem hagyhatta el. Irént hazaküldték, Péter pedig a felnőtt zárt osztályra került (lévén a kaposvári kórházban nincs kiskorúak számára pszichiátriai fekvőbeteg ellátás), és a szabadságszerető fiút minden végtagjánál fogva az ágyhoz kötötték. Mikor másnap Irén meglátogatta fiát a kórházban, azt tapasztalta, hogy egy ágynemű nélküli műanyag matracon fekszik meztelenül, kikötözve és megalázva, az egész kórházi osztály szeme láttára. Pár nappal későbbre már a mindig nyugodt, galamblelkű Irén is elvesztette a türelmét. Zaklatottan kérte számon az ápolókon, hogy fiát mindig kikötözve találja, a rögzítés véresre sebzí kezeit, lábait, és a műanyag matracra pisil rettegésében. A kórházi alkalmazottak viszont csak lekötözéssel tudták kezelni Pétert. Amikor Irén ezt nem volt hajlandó elfogadni, előfordult, hogy ráhívták a biztonsági őröket, akik azzal fenyegetőztek, kidobják, ha magától nem hajlandó távozni az osztályról. 10 nap telt el így, az idő nagyobb részében lekötözésben, Péter és Irén számára egy örökkévalóság. Irén végső elkeseredésében a sajtóhoz fordult, hogy kiszabadíthassa fiát az osztályról. Csodák csodájára másnap reggel azzal várták a kórházban: órák kérdése, és elviheti fiát a pécsi klinikára. Pár órával később Péter a pécsi gyermekklinikán sétálgatott a folyosón, le-leülve a játéksarokba, hogy aztán újra róni kezdje megszokott útjait. Ezen az osztályon Pétert nem kötötték le. Egy férfi ápoló rajta tartotta a szemét a békésen sétálgató fiún, és igyekeztek igényeinek és érzékenységeinek megfelelő ellátásban részesíteni őt. A szobájából is kipakolták a felesleges bútorokat. Mire a pécsi orvosok beállították a gyógyszereit, a gondozók pedig szép lassan helyrehozták a kaposvári kezelés okozta testi sebeket, Péter olyan állapotba került, hogy hazamehetett édesanyjával. A lelki sebeket azonban senki és semmi nem tudta begyógyítani. Péter azóta sem tud egyedül aludni, akkora traumát jelentett neki az a 10 nap.

Ezért 2021 nyarán Irén pert indított segítségünkkel a kaposvári kórház ellen a fiát ért embertelen bánásmód miatt. A bíróság kimondta, hogy a kórházban megsértették Péter emberi méltóságát, személyes szabadságát, testi épséghez való jogát és a kínzás tilalmához fűződő jogát, ezért pedig sérelemdíj jár neki. Bár az ítélet a traumát nem tudja feloldani, örülünk, hogy elismerték a kórház felelősségét, és a család elégtételt kapott az elszenvedett sérelmekért.

*Irén és Péter,
Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs*

Pert nyert a kórházzal szemben az édesanya, akit két napra elszakítottak újszülött babájától

Precedensértékű ítélet született ügyfelünk, Heni ügyében, akitől jogtalanul elválasztották újszülött gyermekét a kórházban. Az ügyet azért is vállaltuk el, mert – noha hasonló esetek tömegesen fordulnak elő a magyarországi kórházakban – tudomásunk szerint ez az első alkalom, hogy az Ítéletábla jogerősen megállapította, hogy az édesanyának sérült a kapcsolattartási joga újszülött gyermekével. Az indoklásban ráadásul azt is kiemelték, hogy a fizikai kontaktus az alapja a csecsemővel való kapcsolattartásnak és ettől jogellenesen fosztották meg az édesanyát.

Heni öt éve harmadik gyermekével volt várandós, amikor váratlanul, a 34. héten megindult a szülés. Férjével azonnal a kórházba siettek, ahol pár óra vajúdás után és szükségtelen beavatkozások nélkül megszületett Benjámín, aki azonnal felsírt. Pár perccel később azonban a kisfiút elválasztották Henitől, inkubátorba helyezték, az édesanyának pedig mindössze napi kétszer fél óra látogatást engedélyeztek. Heni elfogadhatatlannak tartotta, hogy ilyen keveset találkozzon újszülött kisbabájával, ezért többször kérte az osztályvezető főorvost, hogy több időt lehessen Benjáminnal, azonban a házirendre hivatkozva elutasították ezt. A szülők úgy döntöttek, hogy saját költségen és felelősségre a Cerny Alapítvány segítségével átszállítják fiukat egy baba-mama barát kórházba. A Semmelweis Egyetem I. sz. Gyermekklinikáján teljesen más hozzáállást tapasztaltak: koraszülöttsége ellenére tetszőleges időt tölthettek együtt Benjáminnal, állandó testközelben tarthatták. Heni naponta 6-10 órát töltött újszülött gyerekével, és meg is szoptathatta. A korai elválasztást, a kétnapos elszakadást és az ezáltal okozott traumát azonban sem Heni, sem Benjámín nem heverte ki. Benjámín több figyelmet igényel, mint a testvérei, 3 éves koráig akár nyolcszor is felkelt éjszakánként, és testi kontaktus nélkül a mai napig nehezen tud elaludni. Édesanyja szerint mindez összefügghet azzal, hogy összesen több mint 48 óra telt el, mielőtt maga mellett tarthatta volna újszülöttként. Heniék története nem egyedülálló, rengeteg nő ér nap mint nap szülészeti erőszak. Az újszülött és az anya elválasztása mind a mai napig bevett kórházi gyakorlat, különösen koraszülésnél, noha ennek sok esetben nincs sem orvosi, sem jogi indoka. Bár sokan megszenvedik ezt a hozzáállást, csak kevesen tudják vagy akarják az ügyet jogi útra terelni. Heni azonban nem szeretne volna annyiban hagyni a vele történeteket, a traumája feldolgozását segítő terápia végére arra az elhatározásra jutott, hogy jogi lépéseket tesz a kórházzal szemben. Heni ügyét nemcsak azért vállaltuk el, mert hisszük, hogy az édesanyák és csecsemőik érdekét az szolgálja leginkább, ha az első órákban és napokban minél több időt tudnak egymással tölteni, hanem azért is, mert ezt a magyar jogszabályok is kimondják. Az emberi méltóságot, a családi élet és a magánszféra védelmét, valamint a gyermek védelméhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény védi, a hatályos egészségügyi törvény pedig rögzíti a

kapcsolattartáshoz való jogot is. 2016-ban az EMMA Egyesülettel közösen az ombudsmanhoz fordultunk, aki szintén megállapította, hogy lehetővé kell tenni azt, hogy anya és újszülöttje minél több időt tölthessen együtt. Az ügy sikerre vitelével még nem zárulnak le a feladataink: hasonló ügyek vállalásával, a várandós nők jogtudatosításával és a rossz gyakorlatokat követő kórházak elérésével igyekszünk megelőzni, hogy minél kevesebb várandós nőnek kelljen hasonló traumákat átélnie.

SZABAD. Olyan országért dolgozunk, ahol minél többen sajátunknak érezhetjük az államot, amiben élünk

Elég a tanáraink fenyegetéséből!

Az a meggyőződés vezérli a munkánkat, hogy a tartós demokratikus változáshoz az kell, hogy egyre többen átéljék: a jogaik és a demokratikus alapértékek közvetlen hatással vannak az életükre. Ezek az élményeken keresztül a szabadság egyre fontosabbá válik a polgárok számára, akik egyre elkötelezettebbek lesznek ezek megvédésére.

Ezért kiemelten támogatjuk azokat, akik kiállnak magukért és másokért. A tüntetések idején telefonos forródrótot működtetünk, és személyesen is jelen vagyunk a nagyobb megmozdulásokon Budapesten, Pécsen és már Debrecenben is. Büszkéek vagyunk rá, hogy egyre több fiatal vesz részt ezeken az eseményeken. A tüntetéseket szervező diákoknak közvetlenül is adunk jogi tanácsokat, a tiltakozó tanárok számára pedig külön jogsegélyvonalat indítottunk. Többeket képviselünk a kirúgott tanárok közül, emellett szülőkkel és diákokkal olyan per felépítésén dolgozunk, amelyben bizonyítani tudjuk, hogy az állam nem teljesíti a feladatát, és megsérti a tanulók oktatáshoz való jogát azzal, hogy az iskolákban nincs elég vagy megfelelő végzettségű pedagógus.

A honlapunkon praktikus tájékoztatókban gyűjtöttük össze a tanárok, szülők és diákok számára, hogy mit kell tudni a tiltakozásról a közoktatásban. Nem hagyjuk szó nélkül az állam megtorlásait, továbbra is kiállunk azokért a tanároknak, akik sztrájkjal vagy polgári engedetlenséggel hívják fel a figyelmet az oktatás problémáira. A nagyobb tüntetések idejére forródrótot indítottunk, hogy azonnali jogi segítséget tudjunk nyújtani, valamint megfigyelőink a helyszínen is fellépnek az esetleges jogsértésekkel szemben.

Hiszünk abban, hogy a bátor kiállásnak ezek a példái másokra is megtermékenyítő hatással lesznek, és közös sikereinkben átélhetjük azt, ami a tüntetéseken egyre többször hangzik fel: Nincs hatalmad felettem!

Tüntetés a pedagógus bérek rendezéséért és a közoktatás állapotának javításáért a pedagógusok világnapján Budapesten, 2022. október 5-én.

Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs

Ott vagyunk az egész országban!

Megnyitottuk új irodánkat Debrecenben!

Úgy gondoljuk, hogy a jogvédelem mindenkinek kijár. Éppen ezért hatalmas öröm számunkra, hogy Pécs mellett már Debrecenben is állandó irodával vagyunk jelen. A városban már 2020 óta működött ingyenes jogsegélyszolgálatunk, idén azonban állandó munkatársunk és saját irodánk is lett, amit december 2-án szakmai beszélgetéssel és bulival is megünnepeltünk. Pécs után azért Debrecenben nyitottuk meg új regionális irodánkat, mert Debrecen egy egyetemváros, vannak civil szerveződések, van szabad sajtó, amit a helyi polgárok tartanak fenn. Ezek a szabadság alapjai. A szabadság érték Debrecenben, és ennek az értéknek az erősítésén dolgozunk mi is. Tudatosan szeretnénk hozzájárulni a demokratikus részvétel növekedéséhez, ahhoz, hogy közéleti kérdésekben minél több jogtudatos polgár nyilvánuljon meg. Úgy véljük, ez elengedhetetlen ahhoz, hogy mindenki tisztában legyen az alapvető jogaival és megvédhesse azokat a hatalommal szemben. A missziónk eléréséhez szükséges változásnak ez az alapja.

A TASZ debreceni regionális irodájának megnyitó rendezvénye a Frida kávézóban, 2022. december 2-án.

Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs

Továbbra is várjuk a hozzánk segítségért fordulókat Pécsen!

2022-ben is folyamatosan biztosítottuk a személyes jogsegély lehetőségét Pécsen. A pécsi jogsegélyünket (telefonon, e-mailben vagy személyesen) több mint 80 alkalommal keresték az elmúlt év során. Változatos témákban fordultak hozzánk. Voltak olyan állampolgárok, akik ellen amiatt indult szabálysértési eljárás, mert a véleménynyilvánítási jogukkal élve a homofób népszavazás kapcsán az érvénytelen szavazásra buzdító stencillekkel festettek a járdára. Kerestek minket amiatt is kétségbeesett hozzátartozók, hogy családtagjuk esetében elrendelték a kötelező pszichiátriai gyógykezelést, és tudni szerették volna, hogy milyen jogi lehetőségeik vannak egy ilyen eljárás során. Több megkeresés is érkezett adatvédelmi témakörben, de tüntetés szervezésével kapcsolatban is sokszor válaszoltunk meg a felmerülő kérdéseket.

Az év elején meghatározó téma volt a 2022-es országgyűlési választás. Pécsen is tartottunk választási jogi műhelyt az érdeklődők számára, továbbá partnerszervezetek meghívásának eleget téve kerekasztal-beszélgetésen, podcastben beszélgettünk a legfontosabb tudnivalókról. A jogsegélyszolgálaton keresztül a választással, népszavazással kapcsolatos kérdéseket válaszoltunk meg, továbbá az országgyűlési választás napján Baranya megyében is voltak önkéntesek, akik a szavazás tisztaságának megfigyelésében segítettek.

A tanárok, illetve diákok tiltakozásait is aktívan támogattuk. Jogsegélyünket többször is megkeresték a sztrájkjal, polgári engedetlenséggel, tüntetések, flashmobok szervezésével kapcsolatos problémákkal, kérdésekkel. Több demonstráción is részt vettünk, a pedagógus szakszervezetek által szervezett pécsi tüntetésen kollégánk beszédet is mondott. A helyi nagyobb tüntetések idején bekapcsoltuk a telefonos forródrótunkat, hogy azonnal tudjunk

válaszolni az esetleges kérdésekre. Az érdeklődő diákoknak megszerveztük a Tiltakozz! workshopot, amelyen megtudhatták, hogyan érdemes egy tüntetést szervezni, hogy az jogszerű legyen, vagy hogy megtilthatja-e az igazgató a tüntetésen való részvételt. Megválaszoltunk olyan kérdéseket is, hogy lehet-e tüntetésen feliratot hagyni, illetve hogy mit kell tenni, ha a tüntetésen valakit igazoltat a rendőr.

Részt veszünk a helyi civil kezdeményezésekben, programokon, aktív kapcsolatot építünk más szervezetekkel. Többek között kerekasztalbeszélgetésben szerepeltünk a Budapesti Nemzetközi Dokumentumfilm Fesztivál pécsi eseményén, Szekszárdon és Kaposváron részvételi színházi előadást követően a hátrányos helyzetű családok lehetőségeit vitattuk meg, valamint a magyarországi jogállamiság helyzetéről szóló beszélgetésben is szerepet vállaltunk.

A Freedom Of My Identity Emberjogi Fesztivál részeként kerekasztal-beszélgetést szerveztünk a szegénység miatti gyerekkiemelésről, amelyen a meghívott szakértőkkel olyan kérdésekre kerestük a választ, hogy mikor lehet egy kisgyereket kiemelni a családjából vagy hogy a nevelésbe vétel tényleges megoldást jelent-e. Ott voltunk a fesztivál zárásaként megrendezett II. Pécs Pride felvonuláson is, hogy együtt álljunk ki az LGBTQ+ emberek jogaiért.

A már említett választási jogi és Tiltakozz! műhelyen túl is számos foglalkozást tartottunk az elmúlt évben. Civil szervezeteknek tartottunk kommunikációs workshopot a közösségi médiáról, fogyatékkal élő gyerekek szüleivel beszélgettünk az életút-tervezésről, illetve a gondnokságról. Újságírók részére szerveztünk workshopot az őket érintő jogi kérdésekről, az Óvoda vagy iskola műhelyünkön pedig nagycsoportos gyerekek szülei kaphattak válaszokat arra, hogy mit tehetnek, ha elhalasztanak egy évvel az iskolakezdést.

Olyan városért dolgozunk, ahol mindenki egyenlő

A TASZ-nál régóta dolgozunk a fogyatékossgal élő emberek, sajátos nevelési igényű gyermekek jogainak védelméért, esélyegyenlőségük előmozdításáért. Regionális Programunk fő célkitűzése, hogy a jog- és érdekvédelem elérhető legyen bárhol az országban, és nagy hangsúlyt fektetünk a Budapesten kívüli jogi segítségnyújtásra, társadalmi együttműködésre. Éppen ezért kifejezetten célunk, hogy a Pécsset, illetve Baranyában működő civil szervezetekkel együtt dolgozzunk azért, hogy hatékonyan működjön a fogyatékossgügyi érdekvédelem, valamint az állampolgári részvétel.

Érdekérvényesítés esetén elengedhetetlennek tartjuk a közösség erejét, ezért az egyik legfontosabb eleme a folyamatnak, hogy aktív párbeszéd alakuljon ki és létrejöjjön egy platform az érintett szervezetek között a városban. Ennek érdekében 2022 júniusában találkozót szerveztünk, amelyre meghívtunk a témában aktív szervezeteket és szereplőket. Az esemény célja az volt, hogy együtt feltérképezzük, milyen problémák vannak a városban, és kiválasszuk azokat a témákat, amelyekre érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni, illetve hosszú távon együttműködni a megoldásuk érdekében. Nagyon hasznos és informatív beszélgetés alakult ki már a legelső alkalommal: megvitattuk az akadálymentesítést, az oktatást és a különböző civil szervezetek, valamint az önkormányzat közötti együttműködést.

A sikeres első találkozót további négy alkalom követte 2022 második félévében. Több szervezet közösen kereste meg a pécsi vásárcsarnok vezetőségét és munkatársait, ahol elmesélték, hogy számukra milyen szempontok fontosak az akadálymentesítés terén, elmondták a pozitív és negatív tapasztalataikat, és a gyakorlatban is megmutatták az ott dolgozóknak, hogy hogyan lehet jól segíteni. A találkozónk fő témája a helyi tömegközlekedés akadálymentesítése, jelenleg is ezen dolgozunk a velünk együttműködő szervezetekkel. Célunk, hogy a már meglévő belső utastájékoztató rendszer megfelelően, a fogyatékkal élő emberek szempontjait szem előtt tartva működjön. A jövőben ezen felül az érzékenyítés és az oktatás területén folytatjuk a közös munkát.

Országszerte segítjük, hogy a polgárok megvédhessék jogukat

A TASZ alapvetően jogtudatosító műhelyeket tart, melyek célja, hogy a résztvevők gyakorlati tudást szerezzenek bizonyos témákban, olyan tudást vagy eszközt, amit akár már másnap tudnak hasznosítani. A műhelyeink alapvetően a szervezet által képviselt témák köré összpontosulnak, illetve tapasztalati tudásunkra alapozva szoktunk civil szervezeti kommunikációhoz köthető műhelyeket is szervezni. A műhelyek szervesen illeszkednek a Regionális Programunkba (RP), így sokszor szorosan összekapcsolódnak a regionális irodáink jogsegélyszolgálatával, ahol személyes ügyfelfogadás is lehetséges. Ha egy műhelyen felmerül egy konkrét, jogsegély típusú kérdés, azt később sokszor a helyi munkatársunk viszi tovább, illetve a helyi irodáinkon keresztül szervezünk műhelyeket. Jelenleg Debrecenben és Pécsen vannak irodáink, illetve Szegeden jogsegélyszolgálatunk, és 2023 végén nyílik majd a harmadik RP irodánk.

Hello fiatalok!

A fiatalokat partnerként kezelve célunk, hogy növeljük a nyitottságukat és elköteleződésüket az emberi jogok iránt. Elindítottuk a TikTok csatornánkat, amin keresztül már 10.000-nél is több embert értünk el, jogsegélyt adunk a tiltakozó diákoknak és építjük folyamatosan a fiataloknak szóló tevékenységeinket. TikTok csatornánk célja, hogy a fiatalok megismerjék tevékenységünket, tudják, hogy milyen helyzetekben számíthatnak a segítségünkre, milyen témákkal érdemes hozzánk fordulni.

SZABAD-DÍJ 2022

Glonczy László és az aHang nyerte el 2022-es SZABAD-díjakat

Hét rendkívüli ember, hét rendkívüli történet. Máshonnan indultak, más célokért küzdenek. Egy valami közös bennük: reményt adnak, hogy érdemes nemes ügyekért küzdeni Magyarországon. Minden évben különleges nap számunkra, amikor megünnepeljük a SZABAD-díj jelöltjeit és átadjuk a díjakat, hogy elismerjük azokat a bátor embereket, akik egy szabadabb Magyarországot dolgoznak. Idén szeptember 21-én hét olyan ember történetét ismerhettük meg, akik mindannyiunk számára példaként szolgálhatnak. Van köztük, aki a legszegényebb gyerekek esélyeiért küzd, más a még megmaradt természetes vizeinket Őrzi és vannak, akik bátor példamutatásukkal egész generációk sorsát határozzák meg. A sokak által a jogvédők archetípusának tartott Glonczy László nyerte idén a SZABAD-díjat. László tizennégy éve lankadatlan szorgalommal lép fel a romákat ért jogsértések ellen. A közönség díját pedig az az aHang nyerte, akik lebonyolították az ország történetének első előválasztását és felügyelték az áprilisi választások tisztaságát. A SZABADdíj számunkra egy örömnép minden évben, így reméljük, velünk ünnepeltek jövőre is!

A 2022-es SZABAD-díj jelöltjei és a zsűri a budapesti Hatszín Teátrumban, 2022. szeptember 21-én.
Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs

A SZABAD-díj további jelöltjei 2022-ben:

Balogh Fruzsí, az Oltass, hogy élhess! kampány aktivistája
 Horányi Tibor és Szalay Ildikó a Nagy Tavak Koalíciótól
 Pető Attila, aki arccal és névvel vállalta, hogy egyházi abúzus áldozata
 Simkó Edit, a pedagógussztrájk résztvevője
 Zámbo Andrea, az ukrainai menekülteket segítő önkéntesek egyik koordinátora

Akik nélkül nem menne

Gyakornoki program

A gyakornokok különösen fontos szerepet töltenek be egy olyan szervezet életében, aminek több vezető munkatársa a csapat önkénteseként vagy gyakornokaként kezdte pályafutását. A TASZ által meghirdetett helyekre már a program indulásának évében is tízszeres volt a túljelentkezés, és az érdeklődés az ismertséggel együtt folyamatosan nő, ami lehetőséget biztosít nekünk arra, hogy a legnagyobb szakmai és emberi igényességgel válasszuk ki a legtökéletesebb jelölteket.

2022. szeptemberében a Magánszféra-, Egyenlőség- és Politikai szabadságjogi Projekt immár másodszor kezdte meg határozott idejű gyakornokaival a közös munkát. A célunk az egyetemeken által előírt szakmai gyakorlatnál jóval komolyabb együttműködést kialakítani, gyakorlati jogsegélyes tapasztalattal felruházni a végzős hallgatókat és megadni nekik az élményt, hogy valóban képesek hús-vér emberek problémáin segíteni, szaktudásukkal a tágabb környezetükre hatást gyakorolni, és tenni azért, hogy Magyarország állampolgárai ismerjék és érvényesítsék az alapvető jogukat. Ennek az évnek a hozadéka, hogy nem-jogász gyakornokokkal is elkezdtünk együtt dolgozni, hogy velük erősítsük meg Regionális Programunkat és a videós csapatot.

Önkéntes program

A TASZ azért dolgozik, hogy Magyarországon mindenki megismerhesse az alapvető emberi jogait és érvényesíthesse is azokat a hatalom indokolatlan beavatkozásaival vagy mulasztásaival szemben. Ahhoz, hogy mindenki megismerhesse és érvényesíthesse ezeket a jogokat, több emberhez kell eljutnunk, mint amennyit a magunk eszközei és kapcsolati hálója révén el tudunk érni. Az önkéntesek ezért kettős szerepet töltenek be a TASZ életében: nem csak szaktudásuk, lelkesedésük és szabad kapacitásaik felajánlásával segítik a munkánkat, hanem az is igaz rájuk, hogy a munkatársak után ők a legelkötelezettebb "taszosok": hírért viszik a tevékenységünknek, jól ismernek és hitelesen képviselnek bennünket a nyilvánosságban. Önkéntesek segítenek bennünket a rendezvényeken, fesztiválokon. Beugranak logisztikai feladatok elvégzésére, videóink feliratozására, pincepakolásra, ha kell - máskor meg tolmácsolnak a vendégeinknek vagy szerkesztik, tördelik, fordítják a szakmai anyagainkat, összetett háttérkutatásokat vagy jogi megfigyeléseket végeznek el. Célunk, hogy minél jobban megismerhessék a szervezet stratégiáját, kommunikációját, értékeit és közben minden önkéntes hozzátehesse a TASZ munkájához azt a pluszt, amit csakis éppen ő tud.

Munkatársaink 2022-ben

Asbóth Márton, Aujeszky Nóra Ilona, Balázs M. Eszter, Benkő Flóra, Bodor Panna, Bognár Zoltán, Boros Ilona, Brumecz Viktória, Csillag Eszter, Dánielné Tóth Beáta, Dojcsák Dalma, Döbrentey Dániel, Dublec Anett, Džunić Anna, Fernezelyi Borbála, Gesztesi Anna, Hegyi Szabolcs, Jakkal Barbara, Jovánovics Eszter, Kapots Dóra, Kapronczay Stefánia, Kaputa Júlia, Kardos Tamás, Kertész Anna, Környei Kristóf, Kunos Zsuzsanna, Lebedi Réka Dóra, Landgraf Erna, Márffy Anna, Mráz Attila, Nagy Petra Júlia, Nagyné Gere Zsófia, Oprics Dóra, Pivarnyik Balázs, Pallos Ágoston, Pásztor Emese, Rempört Ádám, Rubi Anna, Spányikné Harmat Gabriella, Szabó Attila, Szabó Máté, Takács Ádám, Tasnádi Kata, Tóth Joli, Várkonyi Réka, Velényi Réka, Vissy Beatrix, Zeller Judit, Zsille Katalin, Zsugyó Virág.

Ügyvédek 2022-ben

Balogh Áron, Baltay Levante, Bodrogi Bea, Csiki Péter, Csikiné Gyuranecz Márta, Csirmaz Edit, Csonka Balázs, Csúri Gábor, Deák Dávid, Gaál Nóra, Herke Csongor, Ilyés Henrietta, Harsányi Csilla, Havas Bence Ádám, Hüttl Tivadar, Kis Krisztián Péter, Kollarics Flóra, Kovács Eszter, Masszi Bálint, Mészáros Milán, Módos Katalin, Molnár Noémi Fanni, Nehéz-Posony Katinka, Pető Márk, Péterfi Vera, Szabó Gabriella, Szegedi Zsolt, Szegi Péter, Szentpéteriné Bán Erzsébet, Székelyi Réka, Sziklai Tamás, Tóth Balázs, Vauver Krisztina Éva, Zempléni Kinga

Elnökségünk tagjai

Földes Ádám, Hammer Ferenc, Hidvégi Fanni,
Kóczé Angéla, Zajkás Gergely

Felügyelő Bizottságunk tagjai

Igaz Kati, Király Júlia, Nagy Márta

2022. szeptember 15-16. Paloznak
Fotó: TASZ/Pivarnyik Balázs

A TASZ számokban

- 4200 jogsegélyt válaszoltunk meg e-mailben és telefonon,
- 170 alkalommal nyilatkoztunk a sajtónak,
- 164 ügyünk van folyamatban,
- 24 műhelyt tartottunk országszerte,
- 14 tüntetésen voltak jelen jogi megfigyelőink.

Támogatások felhasználásának részletezése – az adatok ezer ft-ban

Támogatási program elnevezése	1. OR2021-81211 és OR2022-86310 Intézményi támogatás	
Támogató megnevezése	Open Society Foundations	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022-2024	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		92500
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		89457
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		90933
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	67606
dologi (ezer Ft)	11402
felhalmozási (ezer Ft)	10449
Összesen	89457

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

Az intézményi támogatás keretében a munkavállalók bérköltsége, azok terhei kerültek kifizetésre, valamint dologi jogcímen az iroda fenntartásával, az iroda működéssel valamint a projektek és a kommunikációs tevékenységhez kapcsolódó költségek kerültek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A TASZ Politikai Szabadságjogi, Magánszféra- és Egyenlőségprojektjében végzett tevékenységek valósultak meg a forrásból. Ilyen tevékenységek a jogsegélyezés, állami tevékenységek emberi jogi alapú monitorozása, jogi képviselőhöz végzett kutatómunka, valamint a polgárok számára nyújtott jogtudatosítás. Emellett szintén a forrásból valósultak meg az emberi jogok népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációs feladatok, így a sajtóban való megjelenésünk szervezése, a saját felületeinken megjelenő anyagok elkészítése, a kampányok lebonyolítása. A budapesti iroda mellett Pécsen és Debrecenben is irodát nyitottunk, ezek mellett további vidéki városokban is végezzük a fenti tevékenységeket.

Támogatási program elnevezése	2. OR2021-81771 Voting Rights Project 2022	
Támogató megnevezése	Open Society Policy Center (OSPC)	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022.01.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		23000
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		20128
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		23000
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	16678
dologi (ezer Ft)	3450

felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	20128

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A programhoz kapcsolódó tevékenységek megvalósításának költségei, utazási és személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A TASZ választójogi projektjének fókuszában az állampolgári részvétel növelése állt, melyet az aktív állampolgárok számára tartott műhelyekkel, valamint jogtudatosító anyagok közzétételével és jogi segítségnyújtással értünk el t. Online anyagainkon, személyes műhelyeinken és jogi segítségnyújtásunkon keresztül több tízezer embert tájékoztattunk a jogaikról és arról, hogyan érvényesíthetik azokat. Segítettünk a szavazóbizottság tagjainak, illetve a választás tisztaságát vizsgáló önkénteseknek a felkészülésben, őket támogató ügyvédhálózatot építettünk ki. Rendszeresen kommunikáltunk ezekről az anyagokról és a választásokkal kapcsolatos ügyekről a médiában. A választás tisztaságát érintő ügyekben jogi képviseletet nyújtottunk eljárásokban.

Támogatási program elnevezése	3. Intézményi támogatás 2022-2024	
Támogató megnevezése	Sigrid Rausing Trust	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022.01.01. - 2024.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		82365
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		82720
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		172769
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	70529
dologi (ezer Ft)	9727
felhalmozási (ezer Ft)	2464
Összesen	82720

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

Az intézményi támogatás keretében a munkavállalók bérköltsége, azok terhei kerültek kifizetésre, valamint dologi jogcímen az iroda fenntartásával, az iroda működéssel valamint a projektek és a kommunikációs tevékenységhez kapcsolódó költségek kerültek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A TASZ Politikai Szabadságjogi, Magánszféra- és Egyenlőségprojektjében végzett tevékenységek valósultak meg a forrásból. Ilyen tevékenységek a jogsegélyezés, állami tevékenységek emberi jogi alapú monitorozása, jogi képviselethez végzett kutatómunka, valamint a polgárok számára nyújtott jogtudatosítás. Emellett szintén a forrásból valósultak meg az

emberi jogok népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációs feladatok, így a sajtóban való megjelenésünk szervezése, a saját felületeinken megjelenő anyagok elkészítése, a kampányok lebonyolítása. A budapesti iroda mellett Pécsen és Debrecenben is irodát nyitottunk, ezek mellett további vidéki városokban is végezzük a fenti tevékenységeket.

Támogatási program elnevezése	4. Defending media freedom in Hungary – a continued complex approach, 21-138, 22-175; Individual grant (22-095, 22-096, 22-097, 22-098)	
Támogató megnevezése	Media Legal Defence Initiative (MLDI)	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2021.12.01. - 2023.12.31.	
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)		12355
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		13251
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		13090
támogatás típusa	vissza nem térítendő	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
személyi (ezer Ft)		10780
dologi (ezer Ft)		2471
felhalmozási (ezer Ft)		-
Összesen		13251
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A projektben dolgozó munkatársak bérköltsége, ügyvédi költségek, perköltségek lettek elszámolva a projekt terhére.	
Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	Információszabadság és szólásszabadság ügyekben nyújtottunk peres képviseletet újságírók számára, illetve olyan polgárok számára, aki a helyi nyilvánosság megteremtéséhez járulnak hozzá. A jogi ügyekhez kapcsolódóan kutatómunkát, illetve a képviselethez kapcsolódó egyéb feladatokat végeztünk.	
Támogatási program elnevezése	5. Surveillance litigation, Ensuring remedy - state surveillance cases in Hungary (016/2021)	
Támogató megnevezése	Digital Freedom Fund	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2021-2023	
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)		2747
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		2747
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		1300
támogatás típusa	vissza nem térítendő	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
személyi (ezer Ft)		2282
dologi (ezer Ft)		465
felhalmozási (ezer Ft)		-
Összesen		2747

Támogatás tárgyevi felhasználásának szöveges bemutatása A projekten dolgozó munkatársak bérköltségeit, illetve ügyvédi óradíjakat számoltuk el.

Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása A projektben három állami megfigyeléssel érintett ügyfél jogi képviselővel törekszünk érvényt szerezni a személyes adatok és a magánszféra védelmének egy jogszabályi hiányosságokból fakadó jogérvényesítési nehézség leküzdésével.

Támogatási program elnevezése		6. EU REC-AG - 2020-2021 - Evaluation, monitoring and motivation of voter mobilization campaigns by civil society organizations	
Támogató megnevezése	European Commission		
Támogatás forrása	nemzetközi forrás		
Támogatás időtartama	2020.01.06. - 2022.06.05.		
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)			2677
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)			2040
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)			2580
támogatás típusa	vissza nem térítendő		
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként			
személyi (ezer Ft)			1899
dologi (ezer Ft)			141
felhalmozási (ezer Ft)			-
Összesen			2040

Támogatás tárgyevi felhasználásának szöveges bemutatása A programhoz kapcsolódó tevékenységek megvalósításának költségei, utazási és személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása A projekt keretében a 2019-es választásokon aktív közéleti szerepet játszó polgárokkal készítünk felmérést a tevékenységükről. A felmérést követően a résztvevők számára képzéseket nyújtunk a részvételi jogaikkal, illetve más aktív polgársággal kapcsolatos jogi témákban. A projektnek további célkitűzése, hogy a bevont aktív polgárok jó gyakorlatokat osszanak meg egymással.

Támogatási program elnevezése		7. 2018-1-0379 Reclaim our Civil Space! – From local to European	
Támogató megnevezése	EEA and Norway Grants Fund		
Támogatás forrása	nemzetközi forrás		
Támogatás időtartama	2020-08-01 - 2023-07-31		
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)			10363
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)			9977
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)			10436
támogatás típusa	vissza nem térítendő		

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	8265
dologi (ezer Ft)	1613
felhalmozási (ezer Ft)	99
Összesen	9977

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A támogatás terhére személyi költségeket számoltunk el, a képzési koordinátor, illetve az Egyenlőség-, a Politikai Szabadságjogi és a Magánszféra projekt szakmai munkatársainak bérét, továbbá kommunikációs és adminisztratív munkatársak bérköltségét is.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A projekt 2020. augusztusában indult, melynek részeként workshopot tartottunk a résztvevő külföldi szervezetek számára a mi emberi jogi témájú, illetve kommunikációs műhelyeink tapasztalataiból, az ilyen események módszertanáról. Emellett megkezdtük és folyamatosan dolgozunk további műhelyek tematikájának kidolgozását. A projekt keretében műhelyeket tartottunk magyarországi civil szervezeteknek és csoportoknak változatos emberi jogi témákban és az emberi jogi munkában használatos eszközökről (pl. kommunikáció a közösségi médiában).

Támogatási program elnevezése	8. Bertha Justice Fellowship Programme	
Támogató megnevezése	Bertha Foundation	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2020-09-01-2023.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		17297
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		16229
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		5765
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	15900
dologi (ezer Ft)	329
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	16229

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A támogatás terhére két kezdő jogász bérköltsége, valamint az ő mentorálásukhoz kapcsolódó személyi költségek, képzési költségek illetve irodahasználattal kapcsolatos költségeket számoltuk el.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A fellowship program célja, hogy kezdő jogászok lehetőséget kapjanak arra, hogy két évig emberi jogi szervezetnél szerezzenek tapasztalatot. A TASZ-nál két jogász dolgozik a projektben, akik számára rendszeres mentorálást nyújt a szervezet két tapasztalt munkatársa. A fellowok résztvesznek jogsegélyezésben, stratégiai pereskedésben és jogtudatosító tevékenységben is.

Támogatási program elnevezése	9. Protecting the Right to Protest	
Támogató megnevezése	Wellspring Philanthropic Fund (re-granted by INCLO)	

Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		10645
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		10696
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		-
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	10645
dologi (ezer Ft)	51
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	10696

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása A támogatást a gyülekezési jogot támogató munkákhoz kapcsolódó bérköltségekre használtuk fel.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása A politikai szabadságjogi projekt rendszeresen közzé tesz a gyülekezési jog gyakorlását segítő jogtudatosító anyagokat. Jelentősebb demonstrációk esetén ún. forródrótot működtetünk, amelyen keresztül az állampolgárok választ kapnak jogi kérdéseikre. Továbbá jogi képviseletet is nyújtunk a jogaikban megsértett polgárok számára.

Támogatási program elnevezése**10. Right to Information Grant**

Támogató megnevezése	IFEX Network Building Grant	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2021.11.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		5676
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		7002
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		-
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	6567
dologi (ezer Ft)	279
felhalmozási (ezer Ft)	156
Összesen	7002

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása A programhoz kapcsolódó tevékenységek megvalósításának költségei, utazási és személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása Az információszabadság előmozdítása kulcsfontosságú a szabad és tisztességes választások érdekében Magyarországon. A projekt célja kettős volt: egyrészt az újságírók információhoz való jogának előmozdítását tűztük ki célul, másrészt a nyilvánosság információhoz való hozzáféréseinek elősegítését, különös tekintettel a választókra. Ennek érdekében jogi tanácsadást és

képviselést nyújtottunk. Ezen felül tájékoztató oldalt készítettünk forrásvédelemről, valamint monitoroztuk az információs szabadságot érintő törvényi változásokat.

Támogatási program elnevezése	11. Healthy digital public sphere	
Támogató megnevezése	Civil Liberties Union for Europe (Liberties)	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022.01.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		826
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		826
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		826
támogatás típusa	vissza nem térítendő	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
személyi (ezer Ft)		822
dologi (ezer Ft)		-
felhalmozási (ezer Ft)		-
Összesen		822
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A projekt keretein belül a támogatást a releváns munkatársak bérére fordítottuk.	
Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A projekt középpontjában a nemzeti választási és politikai hirdetési szabályokra, az online targetálásra vonatkozó jogszabályokra és gyakorlatokra, valamint a fenti témákról folytatott közbeszédre vonatkozó kutatás állt. Részt vettünk a 2022. április 3-i magyarországi parlamenti választások során a célzott politikai hirdetésekkel kapcsolatos kísérleti projektben, melynek célja annak elemzése volt, hogy a politikai pártok hogyan használták a célzott politikai hirdetéseket a választók elérésére a választások során, a Facebook közösségi média platformon a célzottan érintettek által önkéntesen megadott adatok alapján.	
Támogatási program elnevezése	12. Magnet KAP 2022 - 40/2022/KAP	
Támogató megnevezése	Magnet Bank	
Támogatás forrása	más gazdálkodó	
Támogatás időtartama	2022.01.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		1071
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		1071
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		1071
támogatás típusa	vissza nem térítendő	
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként		
személyi (ezer Ft)		1071
dologi (ezer Ft)		-
felhalmozási (ezer Ft)		-
Összesen		1071

Támogatás tárgyevi felhasználásának szöveges bemutatása A projekt keretein belül a támogatást a releváns munkatársak bérére fordítottuk.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása A TASZ és pécsi fogyatékosággal élők érdekvédelmével foglalkozó szervezetek dolgoztak együtt azért, hogy fejlődjön az állampolgári részvétel kultúrája és Pécsen a fogyatékosügyi érdekvédelem. A pécsiek helyismeretet, tapasztalati szakértelmet, a TASZ jogászai és érdekvédelmi szaktudást hozott az együttműködésbe. A projekt keretében a szervezetek rendszeresen találkoztak és közös stratégiát dolgoztak ki és hajtanak végre a fogyatékos emberek helyi érdekvédelmét érintően.

Támogatási program elnevezése	13. Szabad-Díj 2022	
Támogató megnevezése	Brit Nagykövetség	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022.01.01. - 2022.12.31.	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		568
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		568
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		568
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	145
dologi (ezer Ft)	423
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	568

Támogatás tárgyevi felhasználásának szöveges bemutatása A támogatást a Szabad-díjátadó esemény megszervezésének költségeinek fedezésére fordítottuk.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása A díjátadó ünnepség minden évben az aktív polgárság és a remény történeteire kíván rávilágítani egy olyan esemény megszervezésével, amely a különböző platformokon keresztül több ezer emberhez jut el. 2022-ben 7 olyan jelöltet választottunk, akik bátran kiállnak a saját és mások jogaiért, vagy felelősségre vonják a hatalmat, ezzel mindannyiunkat arra ösztönöznek, hogy egy bátor, egyenlő és szabad országért dolgozzunk. 2022-ben a 6szín Teátrumban rendeztük meg a díjátadót. A teljes kommunikációs és adománygyűjtési csapat és az önkénteseink együtt dolgoztak a rendezvény megvalósításán. A jelöltek szakmai felkészítést követően elmesélték személyes történetüket.

Támogatási program elnevezése	14. Freedom on the Net	
Támogató megnevezése	Freedom House	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2022	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		492
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		492
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		492

támogatás típusa vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	492
dologi (ezer Ft)	-
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	492

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása A projekt keretein belül a támogatást a releváns munkatársak bérére fordítottuk.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása A projekt keretében a magyarországi internet és a digitális média szabadságának helyzetével és fejlődésével kapcsolatos kutatómunka és értékelés zajlott, mely a Freedom on the Net 2022-es kiadásához készült.

Támogatási program elnevezése 15. Making the EU Charter a leading human rights litigation tool in Hungary - Project 101084876 CharterWise

Támogató megnevezése	European Commission
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2023.01.01. - 2024.11.30.
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	-
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	-
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	21849
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	-
dologi (ezer Ft)	-
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	-

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása A projektet 2023-ban indítjuk.

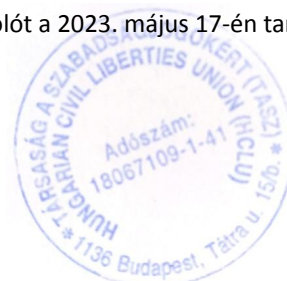
Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása -

Büszkék vagyunk rá, hogy a TASZ etikus adománygyűjtő szervezet.

**ETIKUS
ADOMÁNYGYŰJTŐ
SZERVEZET**

A Társaság a Szabadságjogokért egyesület tagsága a számviteli és a szakmai beszámolót a 2023. május 17-én tartott közgyűlésén elfogadta.

dr. Kapronczay Stefánia, Stratégiai igazgató